

DÉLVIDEK

Megjelenik minden nap

8 oldal, ára 10 fillér

Főszerkesztő: Illés Sándor

Politikai napilap
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Zombor, Csihás Benő ucca 3.
Telefon: 2-07.
Előfizetés egy óra. 2.40 P.
Negyedévre 7.- P.

I. évfolyam

Zombor, 1941 május 6, kedd

5. szám

Hitler: Örömmel tölt el a magyar igazság diadalrajutása

A Vezér beszámolt a hadműveletekről és kiemelte, hogy a fényes fegyvertények csak kevés német áldozatba kerültek

Anglia lázas ütemben szállítja a csapatokat Irákba / Az iráki kormány nyilatkozata szerint az angolok ezt a háborút is elveszítik

A példátlanul gyors balkáni német-olasz sikerek után beállott szélcsendet ismét nagy diplomáciai és katonai események váltják fel. Az utóbbi napok kétségtelenül legnagyobb eseménye Hitler vezér és kancellár vasárnapi beszéde. A beszédet a legnagyobb figyelemmel fogadta az egész világ közvéleménye. A német nép vezére történelmi tényekkel alátámasztott beszédében ismételen bebizonyította, hogy a háborúért egyedül Anglia, illetve a háborus uszítás szolgálatában álló angol politikuskok a felelősök és a nagy véráldozatok, a mérhetetlen pusztítás mind elkerülhető lett volna, ha Németország ellenségei is megfogadták volna Hitler józan tanácsait.

A világsajtó — az angol lapok kivételével — nagy rokonszenvvel kommentálja a Führer beszédét. Az olasz sajtó elégtétellel állapítja meg, hogy Hitler ezuttal ismét elismerte azokat a nagy áldozatokat, amelyeket az olasz hadsereg hozott a közös ügyért és az új Európa kiépítéséért.

Magyarország szempontjából legjelentősebb a beszéd azon része, amelyben a Führer elismeri Magyarország területi igényeinek jogosságát, a megértő magyar segítség jelentőségét és azt a fontos szerepet, amelyet vitéz honvédségünk a Délvidék felszabadításával vállalt.

Nem tévesztheti el hatását az az önbizalom sem, amely Hitler vezér tárgyilagos beszédéből kicsendül. Németország nem elvakultan, hanem hideg mérlegeléssel ítéli meg a háboru eseményeit és várható fejleményeit és megingathatatlan hite, hogy az eddigi fényes győzelmek sorozatát újabb olyan sikerek követik, amelyek Anglia teljes megsemmisítéséhez vezetnek. 1941 a német győzelmek éve lesz — mondotta Hitler és kétségtelen, hogy a Vezérnek a németek eddigi győzelmei után minden oka megvan arra, hogy ezt mondja és ezt higgye.

Hitler beszéde a balkáni hadjárat ragyogó mérlege. Németország a háboru eddigi során hozzászoktatta a közvéleményt

ahhoz, hogy aránylag kis veszteségekkel ér el nagy eredményeket, az azonban, amit a német hadsereg a Balkánon elért, felülmúl minden eddigit. Körülbelül hatszázezer foglyot ejtettek, felbecsülhetetlen értékű hadianyagot zsákmányoltak és két országot legyőztek — mindezt jelentéktelen veszteségekkel.

A háborus fronton Irák és az Anglia ellen intézett német támadások felé fordul az érdeklődés. Irák és Anglia háborúja egyre nagyobb méreteket ölt és mind elkeseredettebbé válik. Az angolok lázas sietséggel küldenek csapaterősítéseket, hogy megakadályozzák az iráki hadsereg további győzelmes hadműveleteit. A háboru első következménye, hogy az angolok elestek az iráki olajtól, amely pedig világpolitikájuk alappillérének egyike volt. Most — mint az angol lapok aggodalmaiból kitűnik — az a veszély fenyegeti Angliát, hogy közelkeleti hadereje és földközítengeri flottája a rendkívül fontos hajtóanyag hiányában tétlenségre kényszerül. Anglia helyzete napról napra súlyosabbá válik. Az egész arab világ ellene fordul és már Palesztinában is fellángoltak a harcok. A Suez elvesztése előreveti árnyékát, a közelkeleti angol hadsere-

get az a veszély fenyegeti, hogy harapógóba kerül. Ugyanakkor Indiában fokozódik a nyugtalanság és London mély aggodalommal tekint a várható fejlemények elé. Az iráki—angol háboru kirobbanása olyan fejleményekkel fenyeget, amelyek alapjaiban rengetik az angol birodalom omlatag épületét.

Anglia ellen fokozódik a német légitvekenység. Vasárnapra és hétfőre virradóra — az angol rádió is beismeri — nagy pusztításokat vittek véghez a német bombák Anglia különböző vidékein. Most már Liverpool is romhalmaz. A fontos angol kikötővárosra egyetlen éjszakán százezer bomba hullott. Az angol kikötők fele használhatatlan.

Amerika egyelőre hallgat. Hivatalos körök nem nyilatkoznak további terveikről, a Harvard egyetem rektora azonban rádióbeszédében kijelentette, hogy „űtött a cselekvés órája”. Kétségtelen, hogy Amerika most olyan nagyjelentőségű válaszon van, amely sürgős döntést követel. Ez a határozat évtizedekre eldöntheti Amerika sorsát, az európai és afrikai harcokra azonban aligha gyakorolhat döntő befolyást.

—o:—

Hitler beszéde

Berlin, május 4.

A német birodalmi gyűlés elnöke vasárnap délutánra összehívta a gyűlést, amelyen a kormány nyilatkozatot adott. A gyűlést Göring marsall nyitotta meg, majd átadta a szót a Führernek, aki egyórás beszédében ismertette a legutóbb lefolyt hadműveletek részleteit és újlag rámutatott a béke megmentésére irányuló törekvéseire.

— A háboru megindulása óta először akkor fordultam Önökhöz — mondotta Hitler — amikor minden kísérletem meghiusult arravonatkozólag, hogy a lengyel kérdést békésen, vér nélkül rendezzük.

Egy számbelileg kis klikk minden áron akarta a háborut, visszautasította a béke megmentésére irányuló józan felhívásaimat

és nem törődött azokkal a következményekkel, amelyeket a háboru okozott. Értelmi szerzője ennek a háborus uszításnak már akkor is Churchill volt és mai kormányának tagjai. Támogatták a háborus uszítást azok a demokráciák, amelyek Németország ellen ségei voltak és nyíltan vagy titokban a fiatal, életerős Németország megsemmisítésére törekedtek. A hátuk mögött állt a zsidó tőke és a fegyverkezési ipar, amely piszkos haszonszerzésből mindig a háborura spekulált. Az angol uszítók és a zsidó tőke a háboru kedvéért nem sajnálta feláldozni sem a népek vérért, sem a civilizációt. Így kezdődött a háboru.

Hitler vezér és kancellár beszéde során újlag hangoztatta, hogy Németország sem Franciaországtól, sem azon többi államoktól, amelyekre Anglia önzése és kápszisága kiterjesztette a háboru borzalmait, nem akart semmit, majd emlékeztetett korábbi beszédeire, amelyekben óva intette az ellenséget, hogy harcadjon a légi erőket és a nehéz tüzérséget, mert ezek a fegyverek mindent elpusztítanak, amit az emberiség évszázados munkával alkotott.

Az ellenség gyöngének hitte Németországot

A Führer ezen felhívását éppugy visszautasították az angol uszítók és a mögöttük álló zsidó kapitalisták, mint a korábbi békefelhívásokat és Németország minden békefelhívásából azt vették kiolvasni, hogy a birodalom gyöngéje.

Churchill megfizetett firkászai elhitették az angol néppel, hogy Hitlerből a félelem beszél.

A Führer ezután rámutatott arra, hogy Churchill minden áron Németország körülkerítésére igyekezett és terveket szőtt Norvégia megszállására, valamint a svéd vasérc megszerzésére. Ezt a merényletet Németország a történelemből ismert akciójával meghiusította és ez volt a német történelem egyik legnagyobb visszavágása. Az északi

államok ellen irányuló angol tervek meg-
híusítása után Churchill fokozta a nyomást
Belgiumra és Hollandiára azzal a céllal,
hogy előbbre vigye a háborús arcvonalat a
Rajnáig. Ezzel megkezdődött az a küzdelem,
amely a világtörténelem legnagyobb, meg-
semmisítő erejű csatáit hozta. Három hét
alatt Franciaország, Belgium és Hollandia
letette a fegyvert, az expedíciós angol had-
sereg pedig roncsként hagyta el egyik leg-
nagyobb kudarca színhelyét.

„Churchill minden idők legvérengzőbb dilettánsa”

— Junius 10-én — folytatta a Führer
— harmadszor is békefelhívást intéztem a
világhoz. Ezt a felhívásomat a félelem és
gyávaság jelének tekintették a tuloldalón.

— Az angoloknak sikerült elhomályosi-
tani az addig józan népek értelmét és ki-
terjeszteni a háborút. Churchill minden idők
legvérengzőbb dilettánsa ezután azt mesél-
te, hogy a német repülőgépek nem tudnak
éjszaka repülni és az éjszakai angol táma-
dásokkal, valamint a blokáddal sikerül majd
érdékenyszeríteni Németországot. Én óva
intettem Churchilléket attól, hogy bevezes-
sék a polgári lakosság kiméretlen bombázá-
sát, mert meg akartam menteni az emberi-
ség évszázados munkájának gyümölcsét, a
kulturát és a civilizációt, minden erre vo-
natkozó felhívásom azonban hatástalan mar-
adt.

— Churchill azt mondta, hogy kell
neki ez a háború, még akkor is, ha Ang-
lia városait rombadöntik a német tá-
madások.

Megkaptam! Ezután azt mesélte Churchill,
hogy minden lebombázott város megtekin-
tése után erősödik az a meggyőződése, hogy
a háborút folytatni kell a végső győzelemig,
sőt, attól a hazugságtól sem riadt vissza,
hogy a lebombázott angol városok népe
örömmel táncolja körül a romokat. Chur-
chill felfogását még az a kijelentésem sem
változtatta meg, hogy

**minden Németországra ledobott bombá-
ért száz bombát dobunk Angliára.**

Hitler ezután arról beszélt, hogy Chur-
chill propagandával igyekszik megnyerni a
háborút. Németország felveszi ezt a harcot
is, s ezen a fronton épp úgy visszavág, mint
a harctéren, majd arról beszélt, hogy

**Churchill vagy paralitikus bolond, vagy
a részegség elvette az esztét.**

„Isten a tanum, hogy a Balkánon békét akartam”

A Führer ezután a Balkánon lefolytatott
nadműveletekről beszélt. Megállapította,
hogy Churchill öt év óta futkos keresztül-
kaszul a világon azért, hol találhatna helyet,
hogy felgyujtsa a háború tüzeit. A német
hadsereg kezére jutott titkos irásokból meg-
állapítható, hogy

**Churchill, Halifax, Reynaud és Wey-
gand már 1940 telén hadszínteret akar-
tak a Balkánon.**

Arra számítottak, hogy ezen az akkor bé-
kés és virágzó területen száz hadosztályt
állíthatnak harcra Anglia érdekeiért. Köz-
ben Franciaország összeomlott és ezek a ter-
vek egy időre időszerűtlenné váltak, a múlt
év őszén azonban Churchill újból a megva-
sósítandó tervei sorába vette a balkáni há-
borút. Közben történt egy és más. Románia
kiesett az angol kombinációkból. A német
birodalom nem akart háborút a Balkánon,
nem voltak itt sem önző sem területi érde-
kei, és semmi más nem akart, mint szoros
gazdasági kapcsolatokat teremteni a délke-
leteurópai államokkal. Ezek a kapcsolatok
ugy Németország, mint az érdekelt balkáni
államok szempontjából csak hasznosak let-
tek volna. Berlin arra törekedett, hogy azok
az államok, amelyekkel gazdasági kapcsola-
tokban áll, belülről is erősek legyenek te-
kintet nélkül az állam formájára és ebben
az irányban támogatta is kereskedő-társait.
Churchill Anglia garanciáit kényszerítette

rá ezekre az államokra és igyekezett a nyug-
talanság, bizonytalanság és bizalmatlanság,
majd pedig a vizsaly tényezőit felidézni.

Rámutatott ezután a Führer arra, hogy
Németország Görögország ellen sem akart
háborút és igyekezett minden eszközzel
meggátolni a helyzet elmérgesedését. A Du-
ce sem kért segítséget és a német beavat-
kozás, ami csak akkor következett be, ami-
kor világosan látható volt, hogy nincs más
kiút, csak megelőző rendszabály volt. Né-
metország lehetetlenné akarta tenni, hogy
Anglia befészkelődjék a Balkánra. Ez még-
is bekövetkezett. Görögországon kívül Ang-
lia reménységei Jugoszláviához és Török-
országhoz fűződtek. Törökországnak sike-
rült megőrizni saját elhatározásának függet-
lenségét. Jugoszlávia azonban áldozatul
esett az angol cselszövésnek. Mindenkit
megdöbbentett a belgrádi puccs híre, az az
elégge nem minősíthető elvetemültség,
amellyel a beográdi államcsíny szerzői meg-
tagadták a Bécsben aláírt szerződést. — Is-
ten a tanum, én békét akartam.

Magyarország nélkül nehéz lett volna a gyors sikert elérni

A Führer a továbbiakban kifejtette,
hogy a belgrádi puccs után azonnal elren-
delte a támadást. Ez az elhatározása össz-
hangban volt Bulgária érzelmeivel és Ma-
gyarország jogos területi igényeivel. Hitler
szerint Magyarország megértő segítsége
nélkül nehéz lett volna olyan gyors sikert
elérni a Balkánon, mint amilyent elértek.
A német haderő ezzel a hadjáratával saját
magát multa felül és három hét alatt két
országban oltotta el a háború tüzeit. A ma-
gyar hadsereg bevonult a Bácskába és a
Délvidéken elért fényes haditetteivel be-
bizonyította, hogy méltó jó fegyverforgató
hírnevéhez.

Hitler ezután az ellenfeleiről beszélt.
Megállapította, hogy a görög katona halál-
megvetéssel küzdött és védelmébe vette a

görögöket Churchill rágalmaival szemben,
megállapítva, hogy Churchill katonának
nyomorult politikus, politikusnak pedig nyo-
morult katona. Egyetlen jó oldala, hogy jámbor
arccal úgy tud hazudni, hogy a vere-
ségekről elhiszik neki, hogy győzelmek.

Hatszáz ezer fogoly

A Führer ismertette a továbbiakban a
balkáni háború eredményeit. Megállapította,
hogy Jugoszláviában 6.298 tisztet és 337.884
szerb katonát ejtettek foglyul a németek,
nem számítva a macedóniaiakat, a horváto-
kat és a nemzeti kisebbségekhez tartozó ka-
tonákat, akiket foglyulejtésük után, mint
baráti nemzethez tartozókat, azonnal haza-
engedtek a németek. Görögországban 8.000
tiszt és 210 ezer közkatona került német fog-
ságra. Ezeket, miután bátor és lovagias el-
lenfelek voltak, azonnal hazaengedték. Az
angolok közül több mint kilencezer tiszt és
katona jutott német fogságra, míg a szá-
kmányolt hadianyag szinte felbecsülhetetlen.
A németekre jutó rész rengeteg más anya-
gon kívül több mint félmillió puskából és
ezeket meghaladó ágyuból áll. A német
hadsereg 11 gyalogos, 6 páncélos, 3 teljes
és két fél gépesített hadosztállal folytatta
le a történelem egyik legnagyobb jelentősé-
gű balkáni hadjáratát. A német veszteségek
ezzel szemben csekélyek. 55 SS tiszt és 1.042
altiszt, illetve közlegény halt meg, 181 tiszt
és 3.181 közlegény sebesült meg, míg 13
tiszt és 372 altiszt és közlegény eltűnt. A
légihaderő veszteségei a következők: 10
tiszt és 42 közlegény hősi halált halt, 36 tiszt
és 104 közlegény pedig eltűnt.

Beszédének végén Hitler kijelentette,
hogy

**a legnagyobb örömmel tölti ez az a kö-
rülmény, hogy a magyar igazság újból
érvényesülhetett és Magyarország visz-
szakapta elszakított területeinek egy
részét,**

valamint hogy Bulgária, Horvátország és
az olasz nemzet mindahhoz hozzájutott, amit
megérdemelt.

Berlin: Hitler beszéde a magyar revíziós politika teljes elismerése

Berlin, május 4.

A német fővárosban már vasárnap este
megjegyzéseket fűztek Hitler vezér és kan-
cellár beszédéhez. Különösen kiemelik, hogy
a Führer a legnagyobb elismeréssel nyilat-
kozott fegyvertársairól és barátairól, szem-
ben Anglia politikájával, amely cserben-
hagyja a megvert szövetségeseit. Különösen
nagyjelentőségűnek tartják azt a tényt, hogy

Hitler hangsúlyozta, miszerint lehetővé vált
a Magyarország ellen elkövetett trianoni
bűnök jóvátétele.

**A vezér őszintén kívánta Magyarország
igazságos revízióját. Megállapítja Ber-
linben, hogy Hitler beszéde a magyar
revíziós politika tökéletes elismerését
jelenti.**

Csak a Führer tudja, hogy mikor kerül sor az angol szigetország megroha- nására

A Dienst aus Deutschland című német
sajtószolgálat nagy cikkben foglalkozik
azokkal a lehetőségekkel, amelyek a ten-
gegy Anglia feletti teljes győzelmét segítik
elő. A sajtótudósító megállapítása szerint
**Anglia teljes megsemmisítésére két le-
hetőség kézenfekvő. Az egyik a Sziget-
ország megszállása, míg a másik az an-**

**gol birodalomra életfontosságú utvona-
lainak átmetszése.**

Azt, hogy a német hadsereg végrehaj-
ja-e és mikor Anglia megrohanását, csak
a Führer tudja — írja a lap — az azonban
biztos, hogy az angol impérium életvona-
lainak átmetszését Németország a balkáni
és északafrikai akcióval már megkezdte.

Matsuoka a japán-amerikai viszonyról

Tokió, május 5.

Matsuoka külügyminiszter sajtónyilat-
kozatában kijelentette, hogy Japán mindig
arra törekedett, hogy a barátság szellemé-
ben fejlessze kapcsolatait Amerikával, saj-

nos, ez a törekvés Washingtonban nem ta-
lált megértésre. Japán a jövőben is a két or-
szág közötti jóviszony helyreállítására tö-
rekszik.

A londoni sajtó azt követeli, hogy Anglia inkább semmisítse meg a moszuli olajkutakat, mint semhogy német kézre jussanak

London, május 5. Az angol sajtó a legnagyobb aggodalom hangján foglalkozik az Irák és Anglia között kitört ellenségeskedésekkel. Különösen az a kérdés érdekli az angol sajtót, milyen mértékben befolyásolja az angol hadműveleteket a moszuli olaj elvesztése, valamint, hogy Németország megszerezheti-e az iraki olajkutakat.

A News Chronicle és a Daily Mail azt

Anglia lázas segítséggel küldi a csapaterősítéseket

Kairó, május 5. Egyiptomba érkezett hírek szerint az angol hadvezetőség lázas sietséggel küldi a csapaterősítéseket Irákba. Haifába több csapatszallító hajó érkezett. Eddig mintegy 3000

követelik, hogy Anglia inkább semmisítse meg az iraki olajkutakat, mintsemhogy azok német kézre kerüljenek.

A Times fölveti a kérdést, vajjon nem teszi-e lehetetlenné az olajhiány a földközítengeri angol flotta akcióját. A lap követeli, hogy az angolok minden áron gátolják meg Németországot abban, hogy a moszuli olajmezőket megszerezze.

Bagdad bombázása

Bagdad, május 5. Az iraki fővárost első ízben vasárnapra

Folytatódnak a heves küzdelmek Irákban

A levantei rádió közlése szerint Irákban fokozódó hevességgel folytatódnak a hadműveletek. A harcok eddigi alakulása Irákra nézve kedvező. Az angolok állandóan újabb és újabb csapattesteket dobnak partra.

Az Irákban elrendelt általános mozgósítás arra készítette a Libanonban és Szíriában lakó irakiakat, hogy sürgősen hazamenjenek és jelentkezzenek a hadseregbe. A szent háború az egész arab világban nagy lelkesedést váltott ki.

Bagdadban elrendelték az elsötétítést és a polgárság csak esti féltizenegyig tartózkodhatik az utcákon.

Angol jelentés szerint az angolok heves harc után birtokba vették a basrai repülőteret.

Madrid április 5.

A spanyol fővárosban igen nagy figyelemmel kísérik az iraki helyzet alakulását. Ez a figyelem annál feszültebb, mert Spanyolországban úgy vélik,

az iraki események alakulása döntő hatással lehet az arab világ magatartására s így, bár Irák maga nem földközítengeri állam, még a Földközi tenger nyugati medencéjének helyzetére is.

Irák beszüntette az olajszállítást

Bagdad, május 5.

Irák kormánya elvágta a Haifába vezető olajvezetékeket és ezzel beszüntette az olajszállításokat Angliának.

„Németország rokonszenvvel kíséri az arab világ szabadságharcát”

Berlin, május 5.

Német hivatalos helyen még nem foglalnak állást az Irák és Anglia között kitört háborúval kapcsolatban, megállapítják azonban, hogy Németország a legteljesebb rokonszenvvel kíséri Irák és az arab világ szabadságharcát.

PAPEN AZ IRÁKI ESEMÉNYEK MIATT ELHALASZTOTTA VISSZAUTAZÁSÁT

Berlin, május 5.

Mint beavatott helyről közölik, Papen ankarai német nagykövet elhalasztotta An-

kari főnyí angol katonaság szállott partra és indult el Irák felé. A tranzjordániai angol csapatok is parancsot kaptak, hogy a legrövidebb időn belül menjenek Irákba.

—:o:—

virradóra bombázta az angol légihaderő. A légvédelem egy brit gépet lelőtt.

karába való visszatérését. Kétségtelen, hogy Papen utjának elodázása az iraki eseményekkel áll összefüggésben.

Irák biztosra veszi győzelmét

Ankara, május 5.

Az iraki kormány a következő nyilatkozatot tette:

„Iraki nép! Ismeretes, hogy a kormány mindent megkísérelt a vizály elkerülésére. Kész volt megengedni angol csapatoknak az iraki területen való átvonulást. Nagybritannia azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a szerződéses megállapodások ellen cselekedjék és megsértette az iraki állam jogait, biztonságát és szuverenitását.

E tényre való tekintettel az iraki kormány szent kötelességének tartotta, hogy

Az amerikai sajtó szerint Anglia közkeletű helyzete rendkívül súlyos

Washington, május 5.

Az amerikai sajtó nagy cikkekben foglalkozik az angol-iraki háborúval és egyöntetűen megállapítja, hogy Anglia közkeletű helyzete ezzel rendkívül súlyosra fordult. Anglia súlyos helyzetét az amerikai lapok a következőképpen látják:

1. Angliát ellenségei most már Palesztina felől is fenyegetik és Palesztina felől könnyen megközelíthető a Szeui csatorna.

„Amerika számára is ütött a cselekvés órája”

Washington, május 5.

A Harvard egyetem rektora rádióbeszédet mondott, amelyet valamennyi amerikai rádióállomás közvetített. A rektor szerint Amerika mindaddig arra törekedett, hogy ne keveredjen háborús bonyodalmába, most azonban úgy látja, hogy számára is ütött a cselekvés órája és részt kell vennie az atlanti csatában.

AMERIKA BEFAGYASZT MINDEN IDEGEN KÖVETELÉST

Kormánykörökben azzal a tervvel fog-

Sürgősen keresünk

olyan magyar hölgyeket és urakat, akik az első szabad és hazafias mű terjesztésében munkát vállalnak. Jelentkezés Bartha Viktor délvidéki szervezési osztály vezetőjénél (Vadászkürt cukrászda) reggel 1/8—1/2 és este 7—8-ig.

PALESZTINÁBAN VÉRES HARCOK FOLYNAK A ZSIDÓK ÉS ARABOK KÖZÖTT

Jeruzsálem, május 5.

Egész Palesztinában újból felhangoltak a harcok a zsidó és arab lakosság között. Az ország minden tájáról véres összeütközésekről érkeznek jelentések.

DÉLAFRIKA EGYIPTOMBA IS KÜLD CSAPATOKAT

Fokváros, május 5.

A délamerikai unio miniszterelnöke kijelentette, hogy a kormány hajlandó az Abessziniában elért eredmények folytán feleslegessé vált délafrikai csapatok Egyiptomba való szállításához hozzájárulni.

ZAVARGÁSOK JERUZSÁLEMBEN ÉS JAFFÁBAN

Jeruzsálem, május 5.

Jeruzsálem és Jaffa ismét zavargások színhelye, jelenti a Nemzeti Távirati Iroda. Az angolok fegyverüket használták és a benszüllött lakosság közül többen meghaltak. A sebesültek száma igen nagy.

A Messagero jelentése szerint a Közel keleten minden városban rokonszenvtüntetések zajlottak le Irak mellett.

minden intézkedést megtegyen a védekezésre. Amidőn az iraki csapatok a szerződés értelmében az angoloktól a megszállva tartott repülőterek kiürítését követelték, az angol katonák megnyitották a tüzet csapatainkra. Erre a támadásra csapataink válaszoltak.

A hadműveletek kedvezően folynak hadseregünk számára. A győzelem a miénk lesz.”

A bagdadi rádió jelentése szerint az iraki csapatok egész sor határhelyiséget foglaltak el.

2. Súlyos veszély fenyegeti Anglia moszuli olajkutait.

3. Indiában súlyos bonyodalmakat idézhet elő az arab világ és Anglia háborúja, miután a hinduk nagyrésze már hosszabb idő óta függetlenséget követel.

A Baltimore című lap szerint az a körülmény, hogy Anglia elveszíti a moszuli olajmezőket, csak kisebb jelentőséggel bír. A baj ott kezdődik, hogy az egész arab világ fellázadt Anglia ellen.

lalkoznak, hogy minden idegen követelést befagyasztnak, függetlenül attól, hogy az érdekelt állam hadviselő-e vagy sem.

Fontos kérdéseket tárgyal az olasz minisztertanács

Az olasz minisztertanács május 8-án üléssze. Mint beavatott körök közlik, az olasz minisztertanács ezuttal a szokottnál sokkal fontosabb kérdéseket tárgyal.

HIREK

Ugyeletes OTI orvos Dr. Stebler Antal
Ugyeletes gyógyszerész a Városi patika

Bezán község ideiglenes vezetősége. Bezánból jelentik: A katonai hatóságok a község élére a következő ideiglenes vezetőséget neveztek ki: főjegyző Bodonyi Gyula, segédjegyző: Plank Ádám, községi elnök: Szalai István, községi pénztáros: Mayor Ferenc, községi orvos: dr. Osztrogonac István, katolikus kántortanító: Ruff István, iskolaigazgató: Frank Pál.

Magyar tanszéket állítanak fel a zágrábi egyetemen. Zágrábról jelentik: Magyarország és Horvátország között tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a zágrábi egyetemen magyar tanszéket állítsanak fel. Az egyetem magyar tanszéke már a jövő tanévben megnyílna.

Négyezer négyzetméter üveg kell Szabadkának. Szabadkáról jelentik: A vasuti aluljáró és a viztorony felrobbantása óriási károkat okozott a környező házak és üzletek ablakaiban is. Mintegy 200 méteres körzetben a légnyomás ugyszólván minden ablakot és kirakatot betört. Különösen nagy a kár az állomás épületében, a Lloyd-kávéházban és a törvénytörvény épületében. A kisebb ablaktáblák pótlása nem okozott nagyobb gondot, mert azokat az itteni készletekből pótolni tudják, a nagyobb üvegtáblákat azonban csak Budapestről lehet pótolni. Az összetört ablak- és kirakatuvegek pótlására mintegy 4000 négyzetméter, tehát két vagon üveg kell, amelynek értéke körülbelül 10.000 pengő.

Orvosi hír. Dr. Stebler Antal hazaérkezett és rendel Zomborban, Széchenyi körút 23 szám alatt.

Nem szolgálnak fel cukrot Angliában a teához. Londonból jelentik: Május elsejétől Angliában nem szolgálnak fel a teához cukrot. Csupán a főzéshez bocsájtanak az üzemek rendelkezésére cukrot.

Felépítették a Szovjet legnagyobb színházát. Moszkvából jelentik: Szibériában felépítették a Szovjetunió legnagyobb operás balett-színházát. A színház, amelyet Novosibirszkben építettek, több mint 2000 néző számára készült. A színpadot a legmodernebb berendezésekkel látták el.

A nyomdászat ötszázéves fejlődésének bemutatója. Stockholmból jelentik: A nyomdászat fennállásának 500 éves évfordulója alkalmából rendezett nagyszabású kiállítás június elején nyílik meg a híres svédországi Skansen muzeumban. A kiállítás bemutatja a legrégebbi s a legújabb nyomdatermékeket.

Hatvanhat légi győzelmet aratott egy német ezredes. Berlinből jelentik: Mölders ezredes tegnap a csatorna fölött aratta 66. légi győzelmét.

Harminc évig dolgozott egy spanyol apáca egy 30 kötetes bibliai regényen. Madridból jelentik: Százkötetes bibliai regényt írt Dolores Pia Komanones spanyol apáca. Az óriási mű megjelentetésére már kiadó is akadt. A regényen, mely az Ó- és Újtestamentum valamennyi epizódját felöleli, három évtizedig dolgozott a lelkes apáca.

133 postahivatal működik már a Délvidéken. A felszabadult Bácskában az eddig megnyitott 101 postahivatalon kívül, az utóbbi két napon még 32 postahivatalt nyitottak meg. Ezidőszereint tehát már 133 postahivatal működik a visszafoglalt területeken.

Öt hústalan nap van Olaszországban. Rómából jelentik: Olaszországban ezután csak szombat és vasárnap lehet húst fogyasztani és husos ételt kiszolgálni. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy az olasz véderőt fokozottabban lássák el hússal.

IRODALOM

Erdélyünk és honvédségünk

Diszes kiállítású, színesnyomású értékes album jelent meg a napokban Budapesten. Az album címe: Erdélyünk és honvédségünk, s a Vitézi Rend Zrínyi csoportjának kiadása. A munka a történelmi hűséghez alkalmazkodva örökíti meg és foglalja méltó keretbe azt az évtizedes harcot, amelyet Magyarország és a honvédség vívott Erdélyért és a feltámadásért. A magyar katonai szakirodalom, szépirodalom, történetírás és hírlapírás legkiválóbbjainak együttműködése alkotta meg ezt a művet, amely soha elnem muló emléke lesz a történelmi eseményeknek.

Ez az album izgalmas, drámai olvasmány minden magyar számára. Minden sora a szívből fakad és minden sora a szívhez szól. Történelem ez, de nemcsak történelem, hanem lelkesedés, magyar öröm, az eljövendő idők reménységeinek hirdetője. Fáklya, amelyet felgyújtottak és most világít, szikrázik és utat mutat.

Most, a feltámadás után, kétszeresen érdekes nekünk ez a történelmi mű. Értékes, mert most kapjuk, amikor a mi kezünkön is lehullott a trianoni bilincs.

A könyvet minden magyarnak meg kellene vennie, mert ezzel jótékonyt is gyakorol, mert a könyv tiszta hasznából megjutalmaznak minden olyan honvédet aki résztvevett Erdély visszafoglalásában. A mű ára egész vászon kötésben 20 pengő, a vételár havi kétpengős részletben fizetendő.

A könyv megrendelhető Bartha Viktornál, a Délvidék szervezési osztályának vezetőjénél, aki a honvédezerkar nyílt rendeletével jött Zomborba.

Bartha felhatalmazásával máától kezdve önzetlen fiatalemberek és hölgyek járják be a várost, hogy összegyűjtsék az előjegyzéseket.

Becsülettel a hazáért!

A MOVE Zomborban is forgalomba hozza az utóbbi évek legjobb könyveit

A MOVE, a Magyar Országos Véderő Egyesület a világháborús front összeomlása után kezdte meg eredményes munkáját. A MOVE-nak ma már háromszáznál több taggyelete van Magyarországon és így a leghatalmasabb társadalmi és sportszervezete. A MOVE az elmúlt két évtized alatt valóságos nemzet és társadalomépítő tevékenységet fejtett ki.

A MOVE most a délvidéki magyarokhoz egy könyvsorozatot juttat el, amely a fiatalabb nemzedékhez tartozók munkáját öleli fel. A nemes célra való tekintettel valószínű, hogy Zombor is megértéssel fogadja ezeket a könyveket. A MOVE által kiadott könyvek a következők: Bibó Lajos: A lélek megmenekül, Dodányi György: Csordás voltam Paraguayban, Kárász József: Tanya, Kováts József: Emberek utra kelnek, Szombathy Viktor: És mindenki visszatér... Majtényi György: A kéz beszél Franz E. Anders: A zöld pokolban és Thury Lajos: Mindenki mást szeret. Megrendeléseket a könyvekre csak azok vannak hivatva felvenni, akik Bartha Viktor csoportvezető felhatalmazásának birtokában vannak. A könyvsorozat ára 52 pengő, s havi 3 pengős részletekben fizethető.

Felvidékünk-honvédségünk. A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának kiadásában 320 oldal terjedelemben, 80 oldal mélynyomásos képpel jelent meg a Felvidékünk-honvédségünk című hatalmas mű. Ez a munka feleleveníti a Felvidék visszatérésének történelmi idejét, a magyar honvédség ujjá-

PALABA
Zzeblámpa elem
Anódtelep
Világmarika
Vászonfeladónak szállít:
Pála és Társa Elemgyár E. T.
Budapest IX., Mesier-utca 26.
Sürgönycím: Palaba Budapest. Tel. 131-983

szülteésének, a magyar fegyverek dicsőségének napjait. A Felvidék visszatérésével lehullott a rablilincs, s a Felvidéket csakhamar követte Erdély visszatérése is. A könyv fedőlapját vitéz nagybányai Horthy Miklós Öfömlétsága, Magyarország kormányzója, a Vitézi Rend főkapitányának színes arcképe díszíti. A tíz fejezetre oszlik. A cikkeket szakírók írták. A mű a Felvidék legértékesebb szépirodalmi és zenei termékeit öleli fel. A könyv megrendelhető Bartha Viktor csoportvezető megbízottainál. A Felvidékünk-honvédségünk együtttesen rendelhető csak meg az Erdélyünk és honvédségünk című munkával, 38 pengős kedvezményes áron.

ISKOLAI ÉRTESÍTÉS. A zombori kereskedelmi iskolában megnyílt átképző tanfolyam mellett egy ettől különálló új tanfolyam nyílik meg azon helybeli és vidéki keresztyén magyar származású tanulók részéke akik gimnáziumi vagy kereskedelmi iskolai érettség, illetve tanítóképesítő vizsga előtt állanak. E tanfolyam a magyar irodalomból, hazai történelemből és Magyarországi földrajzból ad megalapozó ismereteket. Sürgős jelentkezést elfogad és bővebb felvilágosítást ad előszóval Magassy tanár, Zombor, Apolló-u. 19 sz. alatt.

SPORT

Sportpályára van szüksége Zombornak

Kapnak-e végre pályát a zombori labdarugó egyesületek?

Most, hogy Zombor is visszatért az anyaországhoz, minden jogos reményünk meg lehet a zombori labdarugó egyesületeknek arra, hogy végre rendeződni fog a már évek óta húzódó pályakérdés is.

Érthetetlen, hogy egy harmincezer lakosú városnak, ne legyen ma használható sportpályája akkor, amikor a városban négy aktív sportegyesület működik és amikor az ifjuság modern, sportszerű testnevelése elsősorú fontossággal bír.

A legideálisabb megoldás az lenne, ha a Bajai uton lévő régi Sport-pályát feltölteneék. A pálya ideális környéke, valamint a mellette lévő korcsolyapálya és nem utolsósorban az ott már meglévő épület mind ennek a tervnek az életrevalóságát és jogoságát igazolja. Ez a terület oly nagy, hogy rajta egy szabályos labdarugó pálya mellett még könnyen lehet futópályát építeni és még mindig bőven marad hely egy olyan térség számára, ahol az atlétikai versenyeket is le lehetne bonyolítani.

A pályakérdés megoldása után megindulhatna az a pezsgő sportélet Zomborban, amely a háborueőtti időkben különösen az atlétika terén oly sok dicsőséget hozott a város sportoló ifjuságának.

Tenyésztők vigyázat! Mielőtt
Angoranyul-szőrt
eladna, saját érdekében kérje felvilágosító körlevelet.
ANGORA SZÖVETKEZET
Budapest VI. Szondy-u. 42/c.

Irak utja az angolbarát politikától a Londonnak küldött hadüzenetig

Amikor a győztes hatalmak az első világháború után a zöld asztal mellett meghúzták az olajmezői miatt nagyfontosságú Irák új határait, nem gondoltak arra, hogy husz évvel később ugyanezen a területen fenyegeti majd halálos veszedelem a brit világbirodalmat. Igaz, hogy az elmúlt husz esztendőben Angliának sok baja volt Irákkal, de ezt inkább csak belső bajnak tekintették s az arabok „érthetetlen” és „oknélküli” forradalmi mozgolódásának könyvelték el a megisméltülő nyugtalanságokat, amelyeket a „jól bevált” angol gyarmati politika és a Secret Service segítségével könnyű volt ideig-óráig elnyomni.

A 450.000 négyzetkilométeres, 3,5 millió lakosú Irák megalakulása után Feisal emir, az angolbarát Husseim mekkai emir fia került 1921-ben a trónra. Uralkodása vége felé kezdett elfordulni az angol irányzattól. 1933-ban azután váratlanul és hirtelen meghalt Bernben.

Bagdadban arról suttogták, hogy a királyt egy ünnepi lakoma során mérgezték meg...

Fia, aki 21 éves korában I. Ghazi néven került 1933-ban Irák trónjára, Angliában nevelkedett. Kora ifjúsága óta arra törekedett, hogy hazáját okos és óvatos politikával kivonja a nyomasztó angol gyámság alól.

Őnálló, elsőrangú hadsereget szervezett, külpolitikájában érintkezést keresett a feltörő európai hatalmakkal és sokszor hangoztatta elismerését az új Németország szemben.

Német kiképző tiszteket akart kérni új hadserege oktatására — de csak akart, mert ő is meghalt hirtelenül...

Autókirándulásra indult és — az angol jelentések szerint — „érthetetlen” módon szakadékba zuhant.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy az autó fékberendezése el volt vágva.

Ez volt a helyzet, amikor az új német-angol háború 1939-ben kitört. Anglia tisztaban volt azzal, hogy a háború új helyzetet teremt a Közelkeleten is. A Kairóban székelő Secret Service megkezdte tehát munkásságát...

Először

Ismeretlen tettesek meggyilkolták az iráki hadsereg vezérkarjának főnökét, Bekir Sedky bejt.

Utána a közismerten angolelleses iráki pénzügyminiszter, Rustam Heydar került az Intelligence Service halállistájára. Fekete kávét ivott...

Egymásután pusztultak el az iráki függetlenségi mozgalom vezető személyei. Merénylet-merénylet után következett. De ekkor már

megmozdult egész Irák, a felkelők megbuktatták az I. Ghazi kiskorú fia helyett uralkodó angolbarát régenst, Abdul Ilah-ot, aki elmenekült az országból.

A hatalmat Rasid el Kailani tábornok vette át. A tábornok gyorsan dolgozott: Ghazi testvérét, Charast nevezte ki új régenst és minden erejével az ország katonai megerősítéséhez fogott.

Ilyen körülmények után jelentek meg az angol csapatok Irákban és így került sor Irák Angliához intézett ultimátumára.

Most megindult nyíltan is a döntő harc az olajért, amely Anglia földközítengeri hatalmát jelenti.

Evezredek viharát kiálltuk, mert magyarok voltunk és keresztények

Bácskertes ünnepe

Ereklyés országzászlót kap a szinmagyar község

A dunamenti szinmagyar Bácskertes, amely az elmúlt 23 év alatt talán többet szenvedett, mint más magyar falvak, mert ezekről a becsületes szorgalmas és magyarságukhoz tántoríthatatlanul ragaszkodó magyarokról minden áron azt akarta kusiútni a belgrádi kormányzat, hogy nem magyarok, hanem szlávok, vasárnap bensőséges szép ünnepség színhelye volt. Ezen a napon tett eleget a bácskertes magyarság azon fogadalmának, hogy istentiszteleten ad hálát a Mindenhatónak, ha megvalósulhat egyik legjobban óhajtott törekvése és a szerbek anyi lőtás-futás és küzdelem után magyar iskolát adnak a községnek.

A falu apraja-nagyja már a kora reggeli órákban lázban égett. A szinpompás nemzeti viseletbe öltözött lakosság a templomelötti téren gyülekezett és pompás látványt nyújtott. A lányok nemzetiszínű szalagokkal kötötték át hajukat, ami megjelenésüket még szinpompásabbá tette. A honvédek mellé — akikkel úgy bánnak a bácskertesiek, mint a fiaikkal — színes diszkendőcskéket tűztek a lányok.

Eredetileg tábori misén akartak eleget tenni fogadalmuknak a bácskertesiek, a hideg és rossz idő azonban lehetetlenné tette a szép terv megvalósítását és így a misét a templomban mutatták be. Ez azonban nem vont le semmit az ünnepség bensőségesességéből.

Az ünnepségen számos polgári és katonai előkelőség is részt vett. Így dr. Deák Leó, zombori ügyvéd, a délvidéki magyarság érdeműs vezetője, Nemes Körmendy László őrnagy, Czégényi István százados, járási katonai parancsnok, dr. Forgách József, vasvármegyei főjegyző, járási katonai közigazgatási előadó és mások.

Dr. Deák Leót, akinek oroszlánrésze volt többek között a bácskertes magyarság kiharcolásában is, megható szeretettel fogadta a nagyszámú összegyűlt lakosság. A magyar vezetőt János Ernő kereskedő, a helybeli magyarság egyik vezetője szívből jött közvetlen szavakkal üdvözölte. Guzsvány István pedig hazafias verset szavalt, majd az összegyűlteket menet formáltak és elvonultak a templomba. Dr. Szabó Endre községi orvos kis gépével filmre vette az egész ünnepség szép jeleneteit.

Az ünnepi szentbeszédet Agatich Boldizsár plébános mondta és ugyancsak ő mutatta be az ünnepi istentiszteletet is, amelyen a katonaság diszszázaddal, a Tüzoltó testület pedig testületileg vett részt. Mise után a menetté alakult ünneplők elvonultak a Szt. Flórián szobor elé, amelyet

a tüzoltók megkoszorúztak. Dr. Deák Leó itt nagy beszédet mondott, amelyben ismertette a bácskertes magyarság harcát a magyar iskoláért és elismeréssel nyilatkozott a bácskertesiek megingathatatlan magyarságáról.

— A jó Isten sokkal többet adott, mint amit remélhettünk — mondotta többek között dr. Deák. — Nem csak magyar iskolát kaptunk, hanem magyar Hazát is. A felszabadulás gondolata elhervadhatatlanul élt az elnyomatás nehéz éveiben minden magyarban, de ezt csak álmodtuk, kimondani nem mertük.

Beszéde további során dr. Deák rámutat arra, hogy a nemzetmentést a volt jugoszláviai Magyar Párt kezdte meg, amikor hozzáfogott a magyarság megszervezéséhez és tántoríthatatlanul harcolt a félmillió főnyi magyarság sorsának megjavításáért. Ennek a harcnak most vége, a magyarság szabad, most azonban új célok és eszmék érdekében kell küzdenünk, olyan eszmékért és célokért, amelyeket a magyar Haza követel meg tőlünk.

Dr. Deák hálát mondott Horthy Miklós kormányzó urnak, a magyar kormányának és a hősi honvédségnek akik lehetővé tették a Délvidék felszabadítását. Az összegyűlt ünneplő közönség szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte a kormányzó urat és a magyar honvédséget.

A beszédre nemes Körmendy László őrnagy keresetlen de mélyreható szavakkal válaszolt. Igéretet tett, hogy mihelyt visszatér állomáshelyére, levente-fiaival elhozza Bácskertesnek az első levente-zászlót. Nagyhatású beszédét a Főméltóságú ur éltetésével fejezte be Körmendy őrnagy.

Délben ünnepi ebédet tartottak, amelyen Agatich plébános, Sturcz József iskolagazgató, a Tüzoltó Testület elnöke, Czégényi István százados és dr. Forgách József mondtak pohárköszöntőket. Az ebéd során Maros-Mariska fiatal leány szép diszkendőt tűzött dr. Deák mellé, Guzsvány István pedig tehetségesen szavalt egy verset.

A bácskertesiek gyönyörű szép ünnepségét egész délután tartó táncmulatság zárta be.

A bácskertes Tüzoltótestület az ünnepség keretében ünnepelte meg védszentjének, Flóriánnak napját is és mindenben kivette részét a felejthetetlen ünnepség megrendezésében. Főleg Sturcz József elnök, Sóód József főparancsnok és Guzsvány Pál alparancsnok fáradozott sokat.

Egy zombori kereskedő bátor fellépése mentette meg a Bezdáni-uti hidat

A Délvidék felszabadításának számtalan polgári hőse is van. A délvidéki magyarság 23 éves álmának valóra válása pillanatában sok itteni magyar olyan hőstettet hajtott végre, amelyeket érdemes volna összegyűjteni és megörökíteni. Se szeri se száma azoknak, akik a kellő pillanatban történt bátor fellépésükkel hatalmas értéket vagy sok ember életét mentették meg.

Zomborban is sok magyar kitüntette magát. Egyike ezeknek Veszelyovszky Ernő kereskedő, az ismert műkedvelő, aki bátor fellépésével megmentette a pusztulástól a Bezdáni-uti hidat. Veszelyovszky nagyszombatban, a magyar honvédség Zomborba való bevonulásának napján mint nemzetőr teljesített szolgálatot. Tudomására jutott, hogy a szerb katonaság csak arra vár, hogy a visszavonuló szerb hadsereg utolsó csoportja is elvonuljon és felrobbantja a Bezdáni-uti hidat. Veszelyovszky négy nemzetőrrel

azonnal a hidhoz ment és felszólította a hidat őrző szerb katonaságot, hogy tegyék le a fegyvert. Hosszabb alkudozás után a szerbek átadták fegyverüket, mire Veszelyovszky megparancsolta nekik, hogy a hid alépítményében elhelyezett 2 darab 80 kilós aknát távolítsák el. A szerb katonák eleget tettek a parancsnak és a veszélyes robbanóanyagot jó messzire vitték a hidtól, úgyhogy annak esetleges robbanása sem a hidban, sempedig a közelben lévő épületekben nem okozhatott volna kárt. Amikor a magyar honvédek megérkeztek, Veszelyovszky jelentette az esetet a parancsnokságnak és a magyar katonák az aknákat veszélymentessé tették.

Veszelyovszky a hid megmentésével nemcsak jelentős értéket mentett meg, hanem lehetővé tette hogy a Bezdán felől jövő magyar honvédség előbb érkezzék meg Zomborba. Mint értesülünk, Veszelyovszky hőstettét jegyzőkönyvbe vették.

A független Horvátország

(Peki) Jugoszlávia széthullásával megalkult a független Horvátország. Kvaternik tábornok vette át a hatalmat az új országban, amelynek rövid története a következő:

A szlávok európai őshazája a Kárpátokon túl, keleti Lengyelországban, Közép- és Nyugatoroszországban, a Dnyeszter és Dnyeper partjain, egészen a Volgáig kerekendő. Innét indultak ki időről-időre a különböző szláv törzsek megszámlálhatatlan rajai Európa tája felé. A szlávok két főcsoportra oszthatók: a délnyugatra és a nyugatra. A délnyugati csoporthoz tartoznak, az oroszok, bulgárok, szerbek, horvátok, szlovének és vendek, a nyugatihoz pedig a lengyelek, csehek, morvák, szlovákok és még több kisebb szláv faj. A horvátok őshazájukból a Kárpátoktól északnyugatra elterülő Fehérorvátországba költöztek. Innen 630-640 között költöztek le a Balkán-félszigetre. Új hazájukat északon a Száva s ettől az Unával körülbelül párhuzamosan a tengerig futó vonal nyugatra az Adriai-tenger, délre a Cetinje folyó, majd az imohii tó, keletre a Verbász folyó határolta. Még a hetedik században felvették a keresztiséget. Egy ideig királyaik vezetése alatt függetlenül éltek és Magyarországgal csak Szent László idejében kerültek közvetlen kapcsolatba. Szent László és Kálmán hadjáratait ismerjük a történelemből.

	terület	lakosság		tényleges szaporulat	%
Magyarország	282.870 km ²	1900-ban	1910-ben	1,426.278	8.5
Horvát-Szlavonország	42.541 km ²	2,416.304	2,621.954	205.650	8.5
Magyar Birodalom	325.411 km ²	19,254.599	20,886.487	1,631.928	8.5

A szerb—horvát kiegyezés létrehozta tehát az önálló horvát Bánságot, amely még ma nem is keltette életre a független Horvátországot, de mindenesetre lényegesen megjavította a horvátok helyzetét. A Horvát Bánság új területét az 1939-i szerb—horvát megegyezés 2. pontja határozta meg, amelynek értelmében: „A Száva és a Tenger-

Szerb bánság	165.300 km ²	66.8%	lakosság:	8,367.000	60%
Horvát bánság	66.393 km ²	26.8%	lakosság:	4,423.000	31.8%
Szlovén bánság	15.849 km ²	6.4%	lakosság:	1,144.000	8.2%
Jugoszlávia	247.542 km ²	100%	lakosság:	13,934.038	100%

Bácsfeketehegy új községi előljárósága

Dr. Truka József járási főszolgabíró, kinevezte Bácsfeketehegy község előljáróságát. A kinevezés értelmében a község jegyzője, ideiglenes megbizatással Dr. Józsa Lajos ügyvédjelölt, míg bírója Bajsai Balogh Sándor, albiró Weber Frigyes, előljárósági tagok: Csete József, Józsa Gábor, Németh János, Végh Bálint, Welker Krisztián, Häuser Jakab, Hartmann Henrik és Wolf Jakab. Pénztáros ifj. Bartha Gábor, adóügyi előadó Balogh Józsefné Dudás Erzsébet, rendőrvezető Hóza Antal, községi írnokok Németh Mihály, Érsek József és Zuschlag Fülöp.

Biró Béla

hat. eng. hírlapterjesztő vállalata

Z o m b o r

Volt „Putnik” irodában

Délvidék

és az összes belföldi lapok részére átvesz

előfizetéseket

és

hirdetéseket

1102—1918 között Horvátország csekély megszakításokkal unióban élt Magyarországgal. Az unió természete a hatalmi helyzet szerint változott, de ebből sokáig semmi ellentét nem származott Magyarországgal és Horvátországgal között. 1848-ban Jellachich József horvát bán fegyvert fogott Magyarországgal szemben. A szabadságharc leverése után azonban Horvátország ugyanazt az elnyomást nyerte jutalomként, amelyet Magyarország kapott büntetésül. A két nép közötti küzdelemnek a magyar—horvát kiegyezés vetett véget, amely széleskörű autonómiát biztosított Horvát-Szlavonországnak. Nem egészen ötven évig tartott a horvátok autonómiája, mert jött a világháború. Megalapították a Délsláv Királyságot, amelynek állítólag egyenjogú alkotó elemei a szerb, horvát és szlovén nép. Az ígért egyenjogúság helyett a szerbek szigorú elnyomásban részesítették a horvátokat. Ez az elnyomás előbb-utóbb a horvátok felkeléséhez vezetett volna, amit a szerb politikusok is tudtak és éreztek. Ez vezetett azután az elkerülhetetlen szerb—horvát kiegyezéshez, amelyet 1939 aug. 26-án kötött meg Cvetkovic Dragisa miniszterelnök és dr. Macsek Vlatko horvát vezér.

Horvátország területe és lakossága 1910-ben Magyarországhoz viszonyítva a következő volt:

	terület	lakosság		tényleges szaporulat	%
Magyarország	282.870 km ²	1900-ban	1910-ben	1,426.278	8.5
Horvát-Szlavonország	42.541 km ²	2,416.304	2,621.954	205.650	8.5
Magyar Birodalom	325.411 km ²	19,254.599	20,886.487	1,631.928	8.5

melléki Bánság, ugyszintén a dubrovnikai, sidi, iloki, brcskói, gradacsi, derventai, travnikai és fojnica járás egy egységbe tömörül, amelynek Horvát Bánság lesz a neve.” E terület nagysága és lakosságának száma a szerb és horvát bánsághoz viszonyítva a következő volt:

Szerb bánság	165.300 km ²	66.8%	lakosság:	8,367.000	60%
Horvát bánság	66.393 km ²	26.8%	lakosság:	4,423.000	31.8%
Szlovén bánság	15.849 km ²	6.4%	lakosság:	1,144.000	8.2%
Jugoszlávia	247.542 km ²	100%	lakosság:	13,934.038	100%

Papírsüvegek kései fagy ellen

A sokféle füstölési, gőzölési eljárások mellett mindig nagy szerepet játszott a takarásnak is. A kései fagyok, mint tudjuk, csupán néhány óráig tartó hirtelen lehűlések, melyeknek kártétele leginkább a hajnali órákra szorítkozik. Ha erre a néhány órára növényeinket fagymentes környezetben tudjuk tartani, rendszerint sikerül is őket véglegesen megmenteni. A kiültetett zöldségpalánták takarására természetesen csak olyan anyagok jöhetnek számításba, melyek eléggé könnyűek ahhoz, hogy a palántát meg ne nyomják. Elsősorban papírsüvegek váltak be legjobban a gyakorlatban. Olyan hulladékpapírost használhatunk e célra, melyet előbb valamely olajos anyaggal itattunk át, hogy a harmat vagy eső következtében el ne ázzanak. Hogy egyszerű kupokat vagy félgömböket formálunk-e belőle, az nem fontos, de lényeges, hogy a palántákra helyezett papírsüvegeket körül röggel erősítsük a talajhoz. Így a fagymentes levegőt elszigeteljük és megvédjük a védősüveget attól is, hogy a szél el ne hordhassa. Német és amerikai gazdaságok olvasztott parafinnal itattott papírost melegen félgömbö alakú formákba préselik. A parafin kihűlése után a papírgömb megmerevedik és végleges formát ölt. Hideg éjszakákon azután szorgos kezek a süvegek tizezreit helyezik el a megvédendő palánták fölé. Nem a papírsüveg, hanem az általa bezárt meleg levegő védi meg a fagykártól növényeinket.

Morzsaák

—:o:—

J. O. B. Petersen asszony, montreali lakos megszokta, hogy olyan ágyban aludjék amely alatt dinamitos ládák vannak. Ez bizonyára furcsán hangzik, de meg lehet magyarázni bizonyos körülményekkel. Petersenné ugyanis a nyarat minden évben Grönlandon tölti, ahol férjével együtt különböző használati tárgyakat ad el az eszkimóknak. A többi között dinamitot is, mely a jég robbantásához szükséges. »Északon való tartózkodásunk alatt — mondja Petersenné — ugyanolyan primitív körülmények között élünk, mint az eszkimók — és ugyanabban a szobában alszunk, ahol áruinkat tartjuk. Minthogy a dinamitot a hidegtől védeni kell s különben is nincsen számára más helyük: odatesszük, ahova éppen tehetjük — többnyire az ágy alá.»

Genf városában minden évben izgalmat kelto verseny megy végbe, melyen annak a nagyjelentőségű kérdésnek kell eldölnie: ki tudja a város lakói közül a legtöbb mákosmetélt elfogyasztani. Az idei nemes verseny most nemrégén zajlott le nagyszámu közönség jelenlétében. Minél jobban előre haladt az idő, annál nagyobb lett az izgalom a közönség soraiiban, de a versenyzők között is, akik bámulatos gyorsasággal és irigylésreméltó étvágygal nyeltek el az egyik mákosmetélt adagot a másik után. Végül már csak két versenyző maradt a porondon: az egyiknek nevét nem jegyezte fel a történelem, annál nagyobb dicsérettel emlékszik azonban meg a másikról, M. Paulról, aki 2 kilogram és 425 gramm mákosmetélt heroikus bekebelezésével a verseny győztese lett. M. Pault lelkes ünneplésben részesítette a bámuló közönség s csodálata a mákosmetélt hőse iránt még csak növekedett, amikor az kijelentette, hogy a jövő évi versenyen megkísérli megdönteni saját rekordját.

Tréfás mikrofón

Hóditás

Hölgyeim és uraim, helyszíni közvetítést adunk. Ez alkalommal az érzelmek világába vezetjük önöket, amely van olyan érdekes, mint tegyük fel egy színházi közvetítés. Az érzelmeknek, főleg szerelmi ténen, éppen olyan kulisszatitkai vannak, mint a színpadnak és talán éppen ez bennük a vonzó. A téma, amit felvetünk: a hóditás. Lássuk, hogyan válik szerelmessé a nő, mik azok az eszközök, amelyekkel hatni lehet rá? Mert ugyebár méltóztatnak tudni, hogy a nő meghódítása főleg a fülén keresztül történik. A nőnél mindig az a fontos, hogy mi az amit hall. Ellentétben a férfinnál, akinél inkább az a lényeges, hogy mi az, amit lát. A férfit a szemén keresztül hódítja meg a nő, ami mindenesetre körülményesebb. Mennyivel könnyebb a dolga a férfinak, aki szavakkal hódít. Mert, hogy ezek a szavak, amik olyan forrón süttorognak, esetleg csak betanult szavak, arra a nő sohase gondol! Mikrofónunkat így ilyen idillikus hódításba kapcsoljuk, méltóztatassanak figyelni:

Női hang: Mit hozott nekem, Péter?

Férfi hang: Parancsoljon Mancika.

Női hang: Mi ez?

Férfi hang: Amint látja, briliáns fülbevaló.

Női hang (lágyan): Péter!

Férfi hang (melegen): Mancika!

(Szünet.)

Helyszíni közvetítésünket befejeztük. A férfi, mint méltóztatnak észrevenni, a nőt valóban a fülén keresztül hódította meg.

Tartsunk össze a széthuzás halál

A független Horvátország

(Peki) Jugoszlávia széthullásával megalkult a független Horvátország. Kvaternik tábornok vette át a hatalmat az új országban, amelynek rövid története a következő:

A szlávok európai őshazája a Kárpátokon túl, keleti Lengyelországban, Közép- és Nyugatoroszországban, a Dnyeszter és Dnyeper partjain, egészen a Volgáig kerekendő. Innét indultak ki időről-időre a különböző szláv törzsek megszámlálhatatlan rajai Európa tája felé. A szlávok két főcsoportra oszthatók: a délnyugatra és a nyugatra. A délnyugati csoportokhoz tartoznak, az oroszok, bulgárok, szerbek, horvátok, szlovének és vendek, a nyugatihoz pedig a lengyelek, csehek, morvák, szlovákok és még több kisebb szláv faj. A horvátok őshazájukból a Kárpátoktól északnyugatra elterülő Fehérhorvátországba költöztek. Innen 630-640 között költöztek le a Balkán-félszigetre. Új hazájukat északon a Száva s ettől az Unával körülbelül párhuzamosan a tengerig futó vonal nyugatra az Adriai-tenger, délre a Cetinje folyó, majd az imochij tó, keletre a Verbász folyó határolta. Még a hetedik században felvették a keresztiséget. Egy ideig királyaik vezetése alatt függetlenül éltek és Magyarországgal csak Szent László idejében kerültek közvetlen kapcsolatba. Szent László és Kálmán hadjáratait ismerjük a történelemből.

	terület	lakosság		tényleges szaporulat	%
		1900-ban	1910-ben		
Magyarország	282.870 km ²	16.838.255	18.264.533	1.426.278	8.5
Horvát-Szlavonország	42.541 km ²	2.416.304	2.621.954	205.650	8.5
Magyar Birodalom	325.411 km ²	19.254.599	20.886.487	1.631.928	8.5

A szerb—horvát kiegyezés létrehozta tehát az önálló horvát Bánságot, amely még ha nem is keltette életre a független Horvátországot, de mindenesetre lényegesen megjavította a horvátok helyzetét. A Horvát Bánság új területét az 1939-i szerb—horvát megegyezés 2. pontja határozta meg, amelynek értelmében: „A Száva és a Tenger-

Szerb bánság	165.300 km ²	66.8%	lakosság: 8.367.000	60%
Horvát bánság	66.393 km ²	26.8%	lakosság: 4.423.000	31.8%
Szlovén bánság	15.849 km ²	6.4%	lakosság: 1.144.000	8.2%
Jugoszlávia	247.542 km ²	100%	lakosság: 13.934.038	100%

Bácsfeketehegy új községi elöljárósága

Dr. Truka József járási főszolgabíró, kinevezte Bácsfeketehegy község elöljáróságát. A kinevezés értelmében a község jegyzője, ideiglenes megbizatással Dr. Józsa Lajos ügyvédjelölt, míg bírója Bajszai Balogh Sándor, albiró Weber Frigyes, elöljárósági tagok: Csete József, Józsa Gábor, Németh János, Végh Bálint, Welker Krisztián, Häuser Jakab, Hartmann Henrik és Wolf Jakab. Pénztáros ifj. Bartha Gábor, adóügyi előadó Balogh Józsefné Dudás Erzsébet, rendőrvetítő Hóza Antal, községi írnokok Németh Mihály, Érsek József és Zuschlag Fülöp.

Biró Béla

hat. eng. hírlapterjesztő vállalata

Z o m b o r

Volt „Putnik” irodában

Délvidék

és az összes belföldi lapok részére átvesz

előfizetéseket

és hirdetéseket

1102—1918 között Horvátország csekély megszakításokkal unióban élt Magyarországgal. Az unió természete a hatalmi helyzet szerint változott, de ebből sokáig semmi ellentét nem származott Magyarországgal és Horvátországgal között. 1848-ban Jellachich József horvát bán fegyvert fogott Magyarország ellen. A szabadságharc leveretése után azonban Horvátország ugyanazt az elnyomást nyerte jutalomként, amelyet Magyarország kapott büntetésül. A két nép közötti küzdelemnek a magyar—horvát kiegyezés vetett véget, amely széleskörű autonómiát biztosított Horvát-Szlavonországnak. Nem egészen ötven évig tartott a horvátok autonómiája, mert jött a világháború. Megalapították a Délsláv Királyságot, amelynek állítólag egyenjogú alkotó elemei a szerb, horvát és szlovén nép. Az ígért egyenjogúság helyett a szerbek szigorú elnyomásban részesítették a horvátokat. Ez az elnyomás előbb-utóbb a horvátok felkeléséhez vezetett volna, amit a szerb politikusok is tudtak és éreztek. Ez vezetett azután az elkerülhetetlen szerb—horvát kiegyezéshez, amelyet 1939 aug. 26-án kötött meg Cvetkovic Dragisa miniszterelnök és dr. Macsek Vlatko horvát vezér.

Horvátország területe és lakossága 1910-ben Magyarországhoz viszonyítva a következő volt:

	terület	lakosság		tényleges szaporulat	%
		1900-ban	1910-ben		
Magyarország	282.870 km ²	16.838.255	18.264.533	1.426.278	8.5
Horvát-Szlavonország	42.541 km ²	2.416.304	2.621.954	205.650	8.5
Magyar Birodalom	325.411 km ²	19.254.599	20.886.487	1.631.928	8.5

melléki Bánság, ugyiszintén a dubrovnikai, sidi, iloki, brcskói, gradacsi, derventai, travnikai és fojnici járás egy egységbe tömörül, amelynek Horvát Bánság lesz a neve.” E terület nagysága és lakosságának száma a szerb és horvát bánsághoz viszonyítva a következő volt:

Szerb bánság	165.300 km ²	66.8%	lakosság: 8.367.000	60%
Horvát bánság	66.393 km ²	26.8%	lakosság: 4.423.000	31.8%
Szlovén bánság	15.849 km ²	6.4%	lakosság: 1.144.000	8.2%
Jugoszlávia	247.542 km ²	100%	lakosság: 13.934.038	100%

Papírsüvegek kései fagy ellen

A sokféle füstölési, gőzölési eljárások mellett mindig nagy szerep jutott a takarásnak is. A kései fagyok, mint tudjuk, csupán néhány óráig tartó hirtelen lehűlések, melyeknek kártétele leginkább a hajnali órákra szorítkozik. Ha erre a néhány órára növényeinket fagymentes környezetben tudjuk tartani, rendszerint sikerül is őket véglegesen megmenteni. A kiültetett zöldséggelalanták takarására természetesen csak olyan anyagok jöhetnek számításba, melyek eléggé könnyűek ahhoz, hogy a palántát meg ne nyomják. Elsősorban papírsüvegek váltak be legjobban a gyakorlatban. Olyan hulladékpapírost használhatunk e célra, melyet előbb valamely olajos anyaggal itattunk át, hogy a harmat vagy eső következtében el ne ázzanak. Hogy egyszerű kupokat vagy félgömböket formálunk-e belőle, az nem fontos, de lényeges, hogy a palántákra helyezett papírsüvegeket körül röggel erősítsük a talajhoz. Így a fagymentes levegőt elszigeteljük és megvédjük a védősüveget attól is, hogy a szél el ne hordhassa. Német és amerikai gazdaságok olvasztott paraffinnal itattott papírost melegen félgömbö alakú formákba préselik. A paraffin kiülése után a papírgömb megmerevedik és végleges formát ölt. Hideg éjszakákon azután szorgos kezek a süvegek tizezeit helyezik el a megvédendő palánták fölé. Nem a papírsüveg, hanem az általa bezárt meleg levegő védi meg a fagykártól növényeinket.

Morzsaák

—:0:—

J. O. B. Petersen asszony, montreali lakos megszokta, hogy olyan ágyban aludjék amely alatt dinamitos ládák vannak. Ez bizonyára furcsán hangzik, de meg lehet magyarázni bizonyos körülményekkel. Petersenné ugyanis a nyarat minden évben Grönlandon tölti, ahol férjével együtt különböző használati tárgyakat ad el az eszkimóknak. A többi között dinamitot is, mely a jég robbantásához szükséges. »Északon való tartózkodásunk alatt — mondja Petersenné — ugyanolyan primitív körülmények között élünk, mint az eszkimók — és ugyanabban a szobában alszunk, ahol áruinkat tartjuk. Minthogy a dinamitot a hidegtől védeni kell s különben is nincsen számára más helyük: odatesszük, ahova éppen tehetjük — többnyire az ágy alá.»

Genf városában minden évben izgalmat keltő verseny megy végbe, melyen annak a nagyjelentőségű kérdésnek kell előlennie: ki tudja a város lakói közül a legtöbb mákosmetélt elfogyasztani. Az idei nemes verseny most nemrégén zajlott le nagyszámu közönség jelenlétében. Minél jobban előre haladt az idő, annál nagyobb lett az izgalom a közönség sorában, de a versenyzők között is, akik bámulatos gyorsasággal és irigylésreméltó étvágygal nyeltek el az egyik mákosmetélt adagot a másik után. Végül már csak két versenyző maradt a porondon: az egyiknek nevét nem jegyezte fel a történelem, annál nagyobb dicsérettel emlékszik azonban meg a másikról, M. Paulról, aki 2 kilogramm és 425 gramm mákosmetélt heroikus bekebelezésével a verseny győztese lett. M. Pault lelkes ünneplésben részesítette a bámuló közönség s csodálata a mákosmetélt hőse iránt még csak növekedett, amikor az kijelentette, hogy a jövő évi versenyen megkísérli megdönteni saját rekordját.

Tréfás mikrofón

Hóditás

Hölgyeim és uraim, helyszíni közvetítést adunk. Ez alkalommal az érzelmek világába vezetjük önöket, amely van olyan érdekes, mint tegyük fel egy színházi közvetítés. Az érzelmeknek, főleg szerelmi téren, éppen olyan kulisszatitkai vannak, mint a színpadnak és talán éppen ez bennünk a vonzó. A téma, amit felvetünk: a hóditás. Lássuk, hogyan válik szerelmessé a nő, mik azok az eszközök, amelyekkel hatni lehet rá? Mert ugyebár méltóztatnak tudni, hogy a nő meghódítása főleg a fülén keresztül történik. A nőnél mindig az a fontos, hogy mi az amit hall. Eltérően a férfinnál, akinél inkább az a lényeges, hogy mi az, amit lát. A férfit a szemén keresztül hódítja meg a nő; ami mindenesetre körülményesebb. Mennyivel könnyebb a dolga a férfinak, aki szavakkal hódít. Mert, hogy ezek a szavak, amik olyan forrón sus torognak, esetleg csak betanult szavak, arra a nő sohase gondol! Mikrofónunkat egy ilyen idillikus hóditásba kapcsoljuk, méltóztatassanak figyelni:

Női hang: Mit hozott nekem, Péter?

Férfi hang: Parancsoljon Mancika.

Női hang: Mi ez?

Férfi hang: Amint látja, briliáns fülbevaló.

Női hang (lágyan): Péter!

Férfi hang (melegen): Mancika!

(Szünet.)

Helyszíni közvetítésünket befejeztük. A férfi, mint méltóztatnak észrevenni, a nőt valóban a fülén keresztül hódította meg.

Tartsunk össze a széthuzás halál

Közgazdaság

A kertészkedés sokkal több jövedelmet biztosít, mint bármely más termelési ág

Semmi sincs, ami olyan eltolódásokat idézne elő a kertészeti termelésben, mint a háború. Ha a három fő kertészeti termelési ágat vesszük is, meg kell állapítanunk, hogy jólétben pompázik a virágkertészet, és a gyümölcsstermesztés, de inséges időkben mindennapi ételünk a zöldség. Valamilyen formában minden nap asztalra kerül. Szükség idején inycen falattá válik a gyümölcs, virág helyett inkább salátát, vetünk. Akik átvészelték az 1914-1918-as világháborút, emlékeznek, hogy mit jelentett táplálkozásunkban a zöldség.

Most is viharos időket élünk. Oszlónösen érezzük, hogy igazi életlehetőséget a föld ad. Megtapasztaljuk, hogy a föld hű barát, hogy ilyenkor kedvesebb, drágább az anyaföld.

A világháború óta erős iramban tört előre a kertészeti termelés. Ennek több oka van. 1. Megváltozott az emberiség trendje. 2. a népszaporulat, 3. a végrehajtott földbirtokreform, 4. kertes lakások elszaporodása és 5. a háborús helyzet.

Manapság is ez az utolsó ok áll fenn legfőképpen. A gyorsan mozgó hadsereg változatos, egészséges és vitamindús táplálásában vezérszerephez jutott a szárított zöldségféle. (A fehérkáposztában annyi A-, B- és C-vitamin van, mint akár a legjobb almában!) Annyi bizonyos, hogy a kertészeti termékek között leghamarabb és legfőbbban a zöldségféle hiányát érezzük meg. Mai időkben jól teszi mindenki, aki csak teheti, ha kertészkedik. Bármily kicsi is kertünk, kertészkedjünk. Mindennapi e'le delünket termi meg a kert. Ragadjunk meg minden alkalmat, mely kínálkozik, vagy melyet felénk nyújtanak a kertészkedés el-sajátítására.

Az egész világ mezőgazdasági termelése a belterjesség felé halad. A kertészet

a legbelterjesebb mezőgazdálkodás. Meg kell tanulni kertészkedni a magyar gazdának! Tanulja meg végre, hogy a zöldségtermesztés is szép, hasznos és magyar emberhez méltó foglalkozás. Elevebbnek kell lennie a termelésben és elevebbnek az értékesítés sikkján.

Az utolsó 20 esztendőben annyit harsonáztunk a gyümölcsstermesztés mellett hogy köztudatba fészkelődött az a tévhit, hogy gyümölcsstermesztés az igazi kertészet. Természetesen szükség van a gyümölcsstermesztés fokozására, mégis véleményem szerint nem ezt, hanem a már régen köz- és népi-élelmészési cikket, a zöldséget kellene az első helyre állítanunk és vele párhuzamosan a zöldségmagtermesztést. A kevesebb vismajorral küzdő, rendszeres jövedelmet biztosító, általánosan fogyasztott zöldségnek a termelésével kellene legszívesebben foglalkoznunk.

A zöldségtermelésnek speciális jelentőséget ad ma nálunk Magyarországon nemcsak a körülöttünk dúló háború, hanem az is, hogy számos hasznos területet ma még belviz borít. Biztos, hogy e területek a mezőgazdálkodás üres foltjai maradnak. A víz lehuzódásával azonban még június végén is sok kertészeti növényvel hasznosíthatók. Ezt a lehetőséget különösen meg kell ismeretnie a vízkárosult gazdákkal.

Kertészkedjünk általános jövedelmezőségi szempontból, mert ugyanarról a területről kertészkedéssel sokkal nagyobb jövedelmet takaríthatunk be, mint mezőgazdálkodással.

Kertészkedjünk szociálpolitikai szempontból, mert a belterjes termeléssel több munkáskezet tudunk foglalkoztatni. Kertészkedjünk, mert a magyar föld kötelez. Egy talpalatnyi föld sem maradhat vetetlen.

Kölessel kell bevetni a víz alól felszabadult területeket

A kölespép kitűnően pótolja a kukoricát

Érdekes ankétot rendezett a Magyar Nemzetbiológiai Intézet népelelmészési osztálya. A háború ugyanis nagy fejtörést okoz nemzetgazdaságainknak. Ma egyik legnagyobb gondunk, hogy elegendő kenyérmagról tudjunk gondoskodni, annál is inkább, mert az árvíz következtében még ma is közel 200.000 holdnyi terület áll víz alatt. Ezt a nagy területet most újból vissza kell hódítani a termelés számára. De az idő már előrehaladt. Az ezután felszabaduló területeket már nem lehet gabonatermesztéssel hasznosítani.

Igy merült fel az a gondolat, hogy kölessel vessék be a felszabaduló földeket, mert a köles egész júliusig vethető és amint a kísérletek során megállapították, a kölespép kitűnően pótolja a kenyérsütésnél a kukoricát.

A köles-kenyér fehérebb a kukoricakenyérnél és az ize is nagyon jó. Ez volt az általános vélemény az ankéton, ahol izletes kölessel készült kenyérral és süteményekkel kínálták meg a jelenlévőket.

A magyar gazda jól ismeri a kölesk-

sát. Különösen a hurkalkészítésnél használja föl és sokszor nem is tudja, hogy az ősi magyar kenyér a köleslepény volt.

Irtuk a növényi kártevőket

Tavasszal, mikor a kertünket felássuk, igen sok kártevő rovarnak különböző fejlődési alakja kerül napvilágra. Ha ezeket szorgalmasan összegyűjtjük, alapos pusztítást vihetünk véghez közöttük. Első helyen kell ezek közül említeni a cserebogár pajorját. Ez három évig pusztít a földben, hogy azután bogárrá válván rövid ideig a föld fellett folytassa pusztító munkáját, lerágva a gyümölcs- és lombos fák levézetét. A pajorok télen mélyebben, tavasszal a felszínhez közelebb tartózkodnak, azért ásáskor sok kerül belőlük a szem elé. Ezeket gondosan össze kell szedni és meg kell semmisíteni. A másik fontos kártevő a bagolyféle hernyója. Ebből is több-kevesebb kerül elő a tavaszi ásáskor, az előkerülő példányokat el kell pusztítani. A gyomos kertek jellemző kártevője a drótféreg, melyből szintén akad

Egyesült tejkereskedelmi RT.

Budapest, VIII. Szigetvári u. 18

Telefon: 134-527, 135-030

Tejet, tejszínt, vaját veszünk minden mennyiségben, legmagasabb árban évi kötésre is. Csarnokokat berendezünk

a tavaszi földmunkáknál. Ezek voltak a főbb kártevők. A kisebbek közül meg kell említeni a lószunyog lárváit, melyek tulajdonképp korhadó növényi részekkel élnek, de azért a friss növényi gyökeret sem vetik meg. Sokszor fordítja ki őket tömegesen az ásó, különösen friss gyeptörésben. Hasonló módon él a kerti bársonylégy lárvája is, ez is tömegesen van együtt. A káposztás ágyások felásásakor sok gubacsbarok, káposztabarokc bába, láva is kerülhet a szemünk elé. Ezeket azonban bajos összeszedni, mert igen aprók. Ha a kertet ássuk, akkor jó ha ásáskor háromfiakat eresztünk oda, mert azok a legkisebb rovar, bábót, lárvát, sőt petét is felszedik, melyeket az ember meg sem lát.

A lótetű már kora tavasszal megkezdí pusztító munkáját, mely részben abból áll, hogy a veteményes ágyakat felturja, részben a palánták átrágásában nyilvánul meg. Különösen a frissen kelt pázsit felturásával okoz károkat, mert a turás fölé került apró fűpalánták gyökere a „levegőben” marad, majd a föld kiszáradásával elpusztul. Most tavasszal az áttelelt lótetű kóborol, tehát ha kóborló utjain csapdát állítunk neki, nagyon sok összefogható közülök. Nagyon jó a kerti utakon, ágyások közötti utakon belül mázas vagy zománcos edényt, esetleg széles száju befőttesüveget leásni úgy, hogy annak pereme a föld felszínével egy szintben legyen. A kóborló lótetűvek jórésze éjjeli kóborlása közben ezekbe belesik, hogy az megsemmisíthető. Másik módja az irtásnak, az, ha a kertben több helyen ládákat ásunk be a földbe, a ládákat megtöltjük friss lótrágyával. Ha közben a felszín a trágyának megszáradna, kissé megöntözzük, hogy az nyirkos legyen. A láda széle a föld szintjén legyen, hogy a lótetű könnyen behalozódhasson. Három-négy naponta a trágyát kiszedve, azt átvizsgáljuk, a lótetűt elpusztítjuk, a trágyát pedig visszarakva, tovább végzük a fogást vele. A lótetűjárathoz adott lótetűarvalin is sok lótetűt elpusztít. A fészek felkeresésével is sok elpusztítható. Egyik újjunkat a lótetűjárathoz helyezzük, azt addig követjük, míg a járat lefelé nem fordul. Itt lesz a fészek, melyet ásóval kímelve, a benne lévő porontyokkal, esetleg petékkel együtt megsemmisítjük. A különböző irtási módok együttes alkalmazása adja a legjobb eredményt.

Csak a jó mag és egészséges palánta biztosítja a jó termést

A mai világban a gazdának, de a gazdasszonynak is arra kell ügyelni, hogy amit eladásra vagy saját háztartás céljára termeszt, az jól sikerüljön, a termés megfelelő és jóminőségű legyen, mert így szolgálja a saját célját és a köznek is így tud juttatni terméséből. Nem lehet tehát beteges, satnya növényekkel kísérletezni, hogy hátha megjavul, hátha erőre kap az, mert a várakozás közben elkészünk a természetessel. Mindenki, aki tehát akár nagyban, akár kicsiben termeszt konyhakerti növényeket, legyen figyelemmel arra, hogy csak jó magot vessen, mert ép, egészséges növény csak ilyen magból fejlődhet. A palántázásnál a satnya, beteges, megnyult palántákat ne ültessük ki, mert ezek csak szynlődnék. Ha a kiültetett palánta meg betegszik, azt cseréljük ki minél előbb egészségesseggel, hogy a többit elérve a termés egységes legyen.

Közműveltség Romániában és Erdélyben

A román válság szünet nélkül tart. A mesterségesen összeállított államkeret sem megtartani sem elveszteni nem bírta Besszarábia, Bukovina, Északerdély és Dél Dobrudzsa területeit. Éppen ezért érdekes most visszatekinteni a volt Románia közműveltségi viszonyaira. Ez Romániában most folyó belső vívódásokra is bizonyos fényt vet.

A legutóbbi népszámlálás 1930-ban volt Romániában és mivel az irástudatlanokat Románia is a 6 éven felüli lakosság arányában veszi figyelembe, ezek az adatok pontosan összehasonlíthatók a magyarországi adatokkal.

A HAT ÉVEN FELÜLI IRÁSTUDATLANOK

	száma	%-a
Romániában (1930)	6,200.568	42.7
Magyarországon (1930)	735.076	9.6

Sokkal érdekesebb és a helyzetet sokkal jobban megvilágítja az egyes román tartományok közműveltségi kimutatása:

A HAT ÉVEN FELÜLI IRÁSTUDATLANOK ARÁNYA:

	%
Besszarábia (Kisenev)	61.3
Oltenia (Craiova)	50.2
Dobrudzsa (Constanza)	46.9

A HAT ÉVEN FELÜLI IRÁSTUDATLANOK

	1910-ben Magyarországon:	1930-ban kb. ugyanazon a területen Romániában	Csökkenés
Erdély	49.5	31.5	36.3 százalékos
Szatmár megye	42.6		
Máramaros megye	73.2	38.3	
Arad megye	47.9		
Bánát megye	35.2	27.8	21.0 százalékos
Ugyanakkor 1910-ben 1930-ban			
A trianoni Magyarországi területén	33.0	9.6	70.9százalékos

Tehát ugyanakkor, amikor Magyarországon 71 százalékkal emelkedik a közműveltség, Erdély lakossága csak fele ilyen arányban mondhatja ezt magáról, Bánát lakossága pedig még sokkal kisebb arányban.

Moldova (Jassi)	42.7
Munténia (Bukarest)	42.1
Crisana (Nagyvárad, Arad, Máramaros és Szatmárnémeti)	38.3
Bukovina (Csernovitz)	34.2
Erdély (Kolozsvár)	31.5
Bánát (Temesvár)	27.8

E kimutatás bizonyítja, hogy Romániának a legkevésbé sem sikerült még műveltségi szempontból sem egy nevezőre hozni a különféle nemzetiségeket. Természetesen, ha az irástudatlansági harc eszköze nemcsak a román nyelv lett volna, hanem az egyes nemzetiségek nyelve is, az eredmény más lett volna.

A mai Románia irástudatlansági aránya minden valószínűség szerint alig változott (leszámítva az 1930-tól 1940-ig bekövetkezett föltétlen, már az elhalálozásból is eredő, javulást), mert amennyivel javította az arányt Besszarábia leszakadása, ugyanennyivel rontotta Északerdély és Bukovina kiválása.

Magyarországra ellenben rendkívüli feladatok várnak az erdélyi irástudatlanság terén. Sokkal fokozottabb harcot kell indítani az irástudatlanság ellen Erdélyben.

Ha az 1940-es magyarbirodalmi adatokkal hasonlítjuk össze az 1930-as román adatokat, a következő képet kapjuk:

Ez a kimutatás és az előbbieket is bizonyítja, hogy a régi Románia a közműveltség terén sem teljesítette a kötelességeit, amelyek egy nemzetiségi államra hárulnak.

—o—

Horvátország megsemmisít mindent, ami a szerb uralomra emlékeztet

A Szokol szervezeteket betiltották vagyonukat pedig elkobozták

Zágráb, május 5.

A független horvát állam első cselekedetei közé az a rendelet tartozott, amelyben a szerb Szokolt feloszlatta és vagyonát állami vagyonnak nyilvánította. Ezzel a ténnyel megsemmisült a horvát függetlenségi mozgalmak legerősebb és legveszélyesebb ellenfele. Eredetileg a Szokol, amikor 1863-ban megalakult, tornaegyletnek indult.

Azonban már 1908-ban a cseh szellemi vezetés alatt álló, szétszórt szlovén, horvát, szerb, cseh és bolgár szokolisták a pánszláv gondolat jegyében folytatták akadémikájukat a monarchia ellen.

1918-ban Jugoszlávia megalakulása után Belgrádban ünnepélyesen egyesült a szerb—horvát—szlovén Szokol-egyesület. Az együtt működés azonban csak egész rövid ideig tartott, mert

a vezető horvát államférfiak hamar ész-

revették a szerbek erőszakos elszerbesítő törekvéseit.

A régi horvátországi Szokol erre azzal válaszolt, hogy önként kimondta feloszlását, és megalakította a független horvát Szokolmozgalmat.

A belgrádi szerb vezető-körök a legvéresebb harcot indították meg az új horvát szokolisták ellen.

Egymást követték a politikai merényletek és gyilkosságok.

A horvátság vezérének, Radicsot nyílt paramenti ülésen lövik le. Sándor király diktatúrája vetett véget azután ezeknek az állapotoknak, az új horvát Szokolt feloszlatták s tagjait arra kényszerítették, hogy a szerb Szokolba lépjenek be.

A tornaegyletnek indult, erőszakkal egyesített Szokol ettől az időtől kezdve a jugoszláv államhatalom egyik leghatásosabb

végrehajtó szerve lett. Majdnem mindegyik községben felépült a kisebbségektől erőszakkal összeszedett pénzen a Szokol-ház, amelyben a legvadabb nagyszerb tulzók tartották meg összejöveteleiket.

Itt szervezték meg a csetnik-alakulatokat és egyéb terrorista-csoportokat,

innen indultak ki a legvéresebb magyar- és horvát-üldözések. Ezekből a rablófészekből lövöldöztek a bevonuló magyar és német katonaságra. Az erélyes horvát intézkedések most kiirtják a szerb szokolisták utolsó fellegvárát is.

Hajlítható tükrök

Torokvédőt szerkesztett kacsák, libák és tyukok részére egy magyar feltaláló

Budapest, május 5.

A legújabb Szabadalmi Közlönyben nagyon érdekes dolgokra bukkan az érdeklődő. Se szeri se száma a legújabb találmányoknak. Érdekes, hogy ma már minden feltaláló igyekszik praktikus dolgot szabadalmattni. Nincsen a találmányok között egy sem, aminek nem venné hasznát az emberiség. Hogy ezek a találmányok mikor kerülnek majd ki a gyárakból, vagy hogy egyáltalán kikerülnek-e valaha, azt nem lehet megjósolni egyelőre.

Legtöbb szabadalmat kértek a tüzelőanyagokat pótló szerekre. A legérdekesebb találmányok egyébként a következők:

Czigler István kormányfőtanácsos hajlítható tükröt, Kolos Lajos nyugalmazott testnevelési tanár kombinált gyermekkocsi, bölcsőkocsi, gyermeksport kocsit, Koncz István vegyész mérnök különleges páncéltörő lövedéket talált fel.

Baromfitömőgépet és a hizott tyukok, libák, kacsák részére automatikus torokvédőt szerkesztett Szüle Mihály pest-szentlőrinci magánzó.

Szmodits Kázmér gépészmérnök, MÁV műszaki főtanácsos találmánya talán a legötletesebb. Kulcslyuk keresőt szerkesztett. Az elmés szerkezet a sötét lépcsőházban válik be nagyszerűen, amennyiben a kulccsal nem kell percekig kinlódni, hogy a későn hazatérő, esetleg beborozott hölgy, vagy ur kinyithassa az ajtót. A találmány lényege, hogy a kulcslyuk vonzza a kulcsot, a kulcs pedig magától beletalál a kulcslyukba. Kétségtelen, hogy igen nagy sikere lesz a találmánynak.

Dékány Imre budapesti fűszerkereskedő teakonzervet készített, egy vállalat pedig az épületek mindenféle nyílásainak elszótétítésére alkalmas olcsó, a háború alatt is könnyen előállítható anyagra kért védelmet.

Imre Gusztáv és Imre László pestszent-erzsébeti gépészek új kerékpárjukat nem lábbal, hanem kézzel hajtják. A feltalálók szerint kisebb emberi erővel, nagyobb sebesség és több biztonság érhető így el. A megreformált gyufa sem hiányzik a találmányok közül. Köhalmi Alfréd közigazgatási tanfolyamhallgató új gyufát jelentett be. Meg is kapta rá a szabadalmat. Schodits József újpesti iparművész pehelykönnyű korszolyacipőt készített. A hölgyek bizonyára Drechsler Rezső foglalkozás nélküli, budapesti egyén szabadalmát karolják majd fel. Fércelőkészülék a találmánya, melyre szintén megadták a hivatalos védelmet.

DÉLVIDÉK

politikai napilap

Kiadó és laptulajdonos:

Illés Sándor főszerkesztő

Felelős szerkesztő Muhi János

Szerkesztőség és kiadóhivatal Zombor, Csihás Benő ucca 3.

Nyomatott Bosnyák József körforgógépén